

Târgul ceramicii populare românești „Cocoșul de Hurez”, reper de autenticitate și valoare, la cea de-a 51-a ediție

Celebrarea ceramicii tradiționale din România și a făuritorilor ei are loc în fiecare an prin două evenimente semnificative mult așteptate a se desfășura în luna iunie; cel dintâi, la Horezu, **Târgul ceramicii populare românești „Cocoșul de Hurez”**, ce are loc la sfârșitul primei săptămâni din văraticul iunie, al doilea la Iași, **Cucuteni - 5000**, târgul de ceramică tradițională ce se desfășoară în Parcul Copou, la vremea teilor înfloriți, către sfârșitul lunii iunie.

Aceste sărbători sunt cele două pietre de hotar ce străjuiesc la temelia unui meșteșug străvechi, ale cărui expresii practici, cunoștințe, reprezentări și abilități continuă să se manifeste prin olarii din toate centrele active din țară, care le conturează și le mențin specificitatea, unitatea în diversitate, aspectul tradițional, prin caracterul deosebit al performării, prin asigurarea viabilității lui în forme și cu mijloace tradiționale neschimbate în timp.

Importanța unor asemenea târguri, în afara funcției sociale, comerciale, de solidarizare cu meșterii olari este aceea cultural-educativă și științifică, care prilejuiește decantarea valorilor, analiza continuității meșteșugului din perspectiva olarilor activi, recunoscuți, dar și a acelora tineri care deprind în școala tradiției populare această artă pentru viitor.

Gheorghe Deaconu, întemeietorul acestui târg în 1971, împreună cu prof. Ioan Șt. Lazăr, îl consideră un program cu multiple dimensiuni:

„Înainte de toate, «Cocoșul de Hurez» a fost o școală a tradiției populare. O școală informală, în care s-au format câteva generații de meșteri olari. Faptul că, în prezent, în Horezu (dar situația caracterizează și alte centre) un număr considerabil de tineri ceramiști (aparținând, de regulă, aceluiași familii de olari) practică olăria, asigurând continuitatea meșteșugului, este cel mai semnificativ câștig al târgului, încorporând, desigur, și rezultatele altor programe similare. Târgul de la Horezu, edificat pe temeiul tradiției, a lucrat așadar, pentru viitorul ceramicii populare românești, onorându-și astfel titlatura.

În al doilea rând, «Cocoșul de Hurez» a reprezentat un **atelier de creație popula-**

ră. Dialogul programatic, mediat de contextul târgului, între meșterii populari, specialiștii etnografi și managerii culturali, purtat consecvent cu producția artistică «pe masă» s-a constituit într-un efort științific de **etnologie aplicată**, de analiză și dezbateră a procesului de creație populară în domeniul ceramicii, reflectând îndelungatul și anevoiosul lucru al lutului către artă, de la etnografic la estetic, balansând între utilitar și decorativ.

În fine, «Cocoșul de Hurez» a produs, în timp, un **obiectiv de patrimoniu etnocultural** - Galeria de Artă Populară Contemporană, care a fost concepută (și are șanse să devină) mai mult decât un muzeu: un **centru de cercetare și promovare** a ceramicii contemporane din România.

Galeria de artă de la Horezu are nu numai o valoare intrinsecă, ci și o relevanță de strategie culturală, de management performant al tradiției: ia, conservă și oferă valorile **patrimoniului viu** al culturii populare."

Din această perspectivă am putea adăuga altă realizare recentă, datorată importanței târgului de la Horezu, care reclamă un nou loc de exprimare a tradiției neîntrerupte a meșteșugului, concretizat de curând într-un centru tematic, multifuncțional, construit în satul Olari, a cărui menire va fi aceea de a promova patrimoniul dobândit și creat prin intermediul majorității edițiilor Târgului de ceramică „Cocoșul de Hurez” (ale cărui prime trei ediții s-au desfășurat la Călimănești, odată cu Festivalul de Folclor „Cântecele Olului”).

Acest centru va căpăta dimensiunile axiologice ale târgului, despre care amintea și Gheorghe Deaconu prin programul de dezvoltare creatoare a tradiției: va fi „o școală

a tradiției, atelier de creativitate, studiu de tehnologie aplicată, obiectiv de patrimoniu” prin tot ce va conține, va semnifica și va stimula creația prin ateliere dotate cu toate mijloacele necesare care vor ajuta la preluarea și învățarea tehnicilor legate de ceramica de Horezu, printr-un muzeu al ceramicii și prin expoziții de ceramică tradițională horezeană.

Este probabil ca și târgul de ceramică să se desfășoare în viitor în vecinătatea acestui centru al olarilor, situat la capătul satului Olari, într-o foarte frumoasă ambianță naturală. Așezat ca de obicei în vatra lui, la umbra stejarilor seculari din Treapt, Târgul s-a derulat și anul acesta după un program tradițional, reunind meșteri ceramiști din centrele de olărit încă active din România.

În caracterizarea pe care o făcea târgului ca brand vâlcean și național, la ceas aniversar, Ioan Șt. Lazăr amintea plusurile lăudabile pentru organizatori:

„• continuarea practicării meșteșugului olăriei, prin stimularea creării de condiții materiale pentru însușirea lui de către copii, prin creșterea tinerilor ceramiști și asigurarea schimbului între generații;
• efortul constant de a consulta și asculta specialiștii, pentru păstrarea autenticității populare și a specificului local privind formele și ornamentația ceramicii, deopotrivă cu promovarea creativității personale a meșterilor, realizatori de facturi stilistice proprii;
• asigurarea productivității organice a centrului de ceramică populară din Horezu, cu o prezență semnificativă în viața comunității locale și a celei naționale, în circuitul de valori artistice, inclusiv în plan internațional - ceea ce a condus la recunoașterea ceramicii de Hurez în patrimoniul mondial UNESCO”.

În cadrul concursului de creație la care au participat aproximativ cincizeci de olari au fost decernate numeroase premii. Criteriile valorice impuse în concurs s-au referit în cadrul evaluării producției de ceramică la respectarea tiparului tradițional din centrele reprezentative de olari: specificitatea morfologică a pieselor, respectarea registrelor decorative, acuratețe tehnică.

Anul acesta s-a instituit **Premiul „Dinu Săraru”**, în onoarea și admirația marelui om de cultură care se dedică prin opera sa și prin fapte artistice remarcabile, valorilor lumii țărănești, meșteșugului olăritului horezean, căruia îi acordă toată atenția, încurajând meșterii prin atribuirea anuală a unui premiu semnificativ al **Fundației Naționale pentru Civilizație Rurală „Niște Țărani”**.

Astfel, în palmaresul anului 2023 **Marile Premii „Dinu Săraru”**, oferit de Primăria Horezu, a fost atribuit lui Sorin și Marietei Giubega din Horezu *pentru autenticitatea și păstrarea tradiției ceramicii de Horezu*.

S-au mai acordat următoarele premii:
Premiul I: Ion Valerian Bruno (Horezu) și Eugen Pătru (Vlădești, jud. Vâlcea);

Premiul II: Maria Ștefănescu Buși (Horezu), Constantin Mischiu (Horezu) și Ioana Mischiu (Horezu);

Premiul III: Mate Denes (Corund, jud. Harghita), Ion Puețu (Horezu) și Marton Molnos (Corund, jud. Harghita);

Premii speciale: Costel Popa (Horezu), Ionel Popa (Horezu), Nicoleta și Ion Mitroi (Măldăeni, jud. Teleorman), Marian Ciurea (Vlădești, jud. Vâlcea), Viorel Tănăsescu (Horezu), ARGCOMS (Curtea de Argeș), Viorel Frigură (Horezu), Elena Țambrea (Horezu), Ion Mischiu (Horezu), Gheorghe Țambrea

(Horezu), Constantin Bâscu (Horezu), Adriana și Dan Bledea (Baia Mare), Gheorghe Gârbovan (Șișești, jud. Mehedinți), Mihai Bâscu (Horezu).

Anul acesta, când se împlinesc 12 ani de când ceramica tradițională de Horezu a fost inclusă în Lista reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial a Umanității putem afirma cu convingere că sărbătoarea ceramicii de la Horezu oferă imaginea deplină a meșteșugului olăritului din România din prezent, dar și

din viitor: o producție de ceramică variată, care, prin centrele în care se lucrează, asigură funcționalitatea binomului unitate în diversitate, care poartă însemnele specifice ale tradiției și autenticității, ale tehnicilor de lucru și categoriilor funcționale, dar mai ales ale personalităților creatoare, Olarii, păstrători și continuatori ai stilului fiecărui centru.

Text și foto:
Dr. Corina Mihăescu,
Cercetător științific I
Patrimoniul Cultural Imaterial și
Cultură Tradițională - INP

Aspecte de la Târgul *Cocoșul de Hurez*, Horezu, județul Vâlcea, 2-4 iunie 2023.

